

DÉLSOMOGY

Megjelenik Szigetvárott hetenkint egyszer: Vasárnap.

Előfizetési árak:
Egész évre . 8 korona. — Félévre . 4 korona.
Negyedévre . 2 korona 50 fill.
— Egyes példány ára 20 fillér. —

Bárvárth Gyula
felelős szerkesztő.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Igmándy-utca 60. szám.

Kéziratot vissza nem adunk.
Nyílt-tér garmond sora 40 fill.

A kivándorlás.

Mikor az ember az ország minden részéből történő tömeges kivándorlásokról a lapok útján tudomást szerez, szeretné hogy ezek a hírek légből kapottak lennének és ne felelnének meg a valóságnak. — Mert valóban, ijesztően elszomorító jelenség az, hogy Magyarországon, amelynek minden por-szeme az ősök hősvérével van áztatva, a lösgyökeres magyar népnek száz-ezrei nem tudnak alapot találni a megélhetésükre.

Vannak ugyan sokan, akik itthon is megtudnának élni, és akiket a vagyon-szerzés vágya űz el hazájukból abban a reményben, hogy a tengeren túl majd meg lehet élni és az ablakon dűlnék be számukra az aranyak, de az Amerikába kivándorlóknak 99%-a azért kénytelen öröklött, avagy keserves nélkülözések árán szerzett csekély vagyonszállásától megválni s azt pénzzé téve hazáját elhagyni, mert ez a föld már fi-

ainak nem tud elegendő kenyeret nyújtani.

És amíg a magyarok kivándorlásával a nemzet ereje egyre bénul, addig a külföldről ide, Magyarországra bevándorítottak itt otthonra találnak és boldogulnak.

Maholnap azután Magyarországon a szegény munkás nép ezre miután nem tud megélni, itt idegen és hazátlan lesz, míg az idegenből ide vándorolt, teljesen idegenek házára lelnek nálunk, amely hazának azonban *hűséges, önzetlen fiai soha nem lesznek.*

Hogy mi ennek az oka? kérjük. Nagyon sok!

Sajnos, még mi nem tartunk ott, hogy a munkások nálunk olyan megbecsülésben részesüljenek, amely őket a társadalomban megilletné.

Előre haladottabb, más népeknél már régen tudják és érzik azt, hogy a munkásosztály a nemzet gazdasági erejének fontos alkotó része.

A külföldön, több helyütt a munkás intézményeket már régen megte-

remtették, s a munkások biztosításáról, védelméről, jövőjéről gondoskodtak.

Tagadhatatlan, hogy nálunk is történtek intézkedések, de a humánus eszme nálunk még csecsemő korát éli.

Amilyen ijesztő mérvben lépett fel az idejél alkalmával is a nyomor, a munkanélküliség, igazán nem lehet csodálni, hogy a lelkiileg és testileg megkínzott nép elkeseredésében kunyhóját otthagyja és kivándorol.

Igaz, hogy a nyomor láttára, a nehéz napokban mindig megindul a jótékonyág gyakorlása is. Adnak kenyeret az éhezőknek, ruhát a mezíteleneknek, de elvégre ez csak a pillanatnyi szükséglet elégíti ki és fedezi.

Az alamizsna, akármilyen jó szívvel adják is, csak alamizsna; a magyar embernek nem áll természetében az alamizsnára támaszkodni, és pirul az arca, ha azt még kényszer helyzetében is — el kell fogadnia.

A magyar népnek nagyon kevés az a, kivetni való eleme, amely a munkától irtózik. Dolgozik az, csak legyen

A tárnában.

— Elbeszélés a bányász életéből. —

Borus októberi reggel. A rabokéhoz hasonló darócubunyban, kormos arccal, úgy a hogy a köszönbányából kiléptek, mentek a férfiak fáradt léptekkel a csákányt vállra vetve hazafelé, a kemény fekhelyre.

A magyarok most is nevetgélnek. Az olaszok veszekeszenek. A csehek egykedvűen vontatott lépésekkel mennek előre. A tótok szótlanul félénken haladnak.

Jankó gyorsabban megy mint földieit. Pár perc alatt jöskán meg is előzte őket; hosszú lábával jókorákat tud lépni. Neki sietnie is kell, mert a település végén lakik. Aztán meg ma, tizenötödikét követő első szombaton fizetés napja van! A ki még nincs ott, mikor a nevet felhíjják, az csak hétfőn kapja a fizetését.

Neki azért könnyű. Ha nem is kapja meg ma a fizetését, pénz azért lesz. Neki vannak kosztosai. Két nőllen csákányos lakik nála. Azok ma fizetik az ágyat, meg a kosztot. Dehát máma nagy urasan is akar élni. Ez az egyetlen nap a hónapban, mikor az ember elmondhatja, most éltem a világo-

mat. Mára ihatik az ember, amennyit akar! Jankó tehát hosszú lépésekkel ment a csikorgó kaviestörmeléken.

A hosszú lábú óriás korán ért haza, mikor még nem is várták. Az ajtó nyitva van. A szegény emberek nem félnek a tolvajtól. A konyha ragyog a tisztaságtól meg a rendtől. Az asszony itt már elkészített mindent vasárnapra. Ördögbe is! Ez a lakás kényelmes, ha mindjárt szegényes is. Más bányatelepeken nem is laknak a bányászok ilyen előkelően. Ott a szoba meg a konyha egy.

Szinte becsülni kezdi az ő háztartását, az ő kényelmét. Csendesesen, vagy legalább mint rendesen szokta tenni, kinyitja a szoba ajtót. Aztán újra óvatosan beteszi. Két lépéssel áthalad a konyhán s visszamegy oda, a honnan az imént jött. Most már esőpet sem siet. Nem is veszi észre, hogy a csákány még mindig a vállán van. Épen úgy jár most mint a többi tót, az ő atyafiai! sötéten bámulva maga elé. S csak néha vet, egy-egy felénk pillantást oldalra.

Időközben megvirradt. Jankó felesége fönmaradt. Fölugrik az ágyból, magára rántja szoknyáját s kisiet megnézni nem-e jön

még Jankó. A távolban lát pár bányászt közeledni. De Jankó nincs közöttük. Arra újra bemegy a házba.

Pista, a kosztos meg ágybérő nagyot ásítva, törölgeti a szeméit. Azután fölül az ágyban.

— Hogy is lehet a fizetési napon ennyire elaludni! Aztán ha Jankó előbb jött volna!

Pista nevetett.

— Az ugyan meresztette volna szeméit.

— Hála az Ur Jézusnak! Még nem jött meg, mondá Marja. Aztán a szalmazsákokat fedő goromba vászonlepedőt és a löpkróczot mesterségesen összegyúrte, hogy úgy lássék mintha aludt volna ott is valaki.

— Most már igazán jöhetne az a Jankó, mondta Marja.

— Talán elkésett s egyenesen a fizetés helyére, ment, felelte Pista.

— Úgy is lesz! Marja ezután egészen felöltözködött s kiment a konyhába, hogy a kávét elkészítse. A konyhában sáros cipőnyomokat talált. Honnan vannak ezek a lábnyomok? Hiszen miután kisöpörte a padlót, lefeküdt s akkor már Pista is az ágyban

munkája, ha pedig munkája van, van kenyere is és hű marad hazájához: nem hagyja azt el.

A munkanélküliségnek s ebből folyólag a kivándorlásoknak főoka abban rejlik, hogy nincs elég munka, ha pedig van is, az nem állandó.

Nem lehet állítani ugyan, hogy a munkások között is nincsen több olyan, aki nem sokat ér itthon, még kevesebbet pedig Amerikában, de az elenyészően csekély. Azonban általánosságban tudjuk és el van ismerve másutt is, hogy a magyar munkás megbízható és lelkiismeretes.

Az ilyen munkás munkát érdemel.

Gondoskodni kell a munkásember megélhetéséről, hogy a magyar éljen meg a saját hazájában és inkább az idegen — akire a nemzet úgy sem számíthat — vegye kezébe a vándorbotot.

Csak hogy Magyarországon mindig kedves volt az idegen.

Tekintsünk csak vissza azokra a multakra, amelyeknek történelmi valóságai szívünkben keserű emlékeket idéznek mindig elő, amikor a szabadságharc szomorú befejezése után Magyarország egét a rémkorszak bosszúálló lehe homályosította be, hogy volt-e Magyarországon olyan hivatal, olyan foglalkozás és jövedelmi forrás, amelyet vagy egészen, vagy túlnyomó részben ne az idegenből idevándorolt ellenségek töltöttek volna be.

Mig a magyar embernek, a ki a szent jogokért küzdött a harcok mezéjén; szenvedett és nélkülözött, be

kellett elégednie azzal, amit elhagytak a csehek, a németek és morvák.

Nem lehet tudni, hogy ha a kivándorlás mérve az eddigiek szerint halad: nem-e idegenek cserélik majd fel ebben a hazában Árpád utódait.

Hiszen ha az a közel egy millió magyar, akik közülünk elszakadva, közülünk elválva, Amerikában lettek hazát, itt élnének közöttünk, talán kevés híján elő tudnák állítani azt a hadi létszámot, amelyért most küzdelem folyik és a mely, állítólag magasabb katonai és nemzeti szempontokból követeltetik.

Meg kell akadályozni a kivándorlást, de nem csendőr-szuronyokkal, hanem úgy, hogy a magyar ember meg tudjon élni, ősei vérével áztatott hazájának földjén!

Vörösmarty-emléktábla.

A „Délsomogy“ mult számában ezen a helyen egy cikk jelent meg, mely fölelevenítette Vörösmarty szigetvári látogatásának emlékét, hangsúlyozta jelentőségét, ismételte el lap hasábjain nyilvánosságra hozott azon eszme megvalósításának szükségét, hogy Vörösmarty szigetvári látogatásának emléke megörökítendő, megáfolt minden kifogást és hírül adta, hogy a polgári iskola a tervezett emléktábla alapja javára a közel jövőben iskolai ünnepet rendez.

Ezek szerint a polgári iskola abból a körülményből, hogy Vörösmarty költészetének az ifjuság hazafias nevelésére jelentékeny befolyása van, hogy ennek a költészetnek a magyar ifjuság sokat köszönhet, levonta a következményeket és hálás szívvel buzgólkodik azon, hogy ezt a nagy magyar költőt mindenképpen dicsőíthesse.

Ámde Vörösmarty nem tisztán az iskoláé és az irodalom történeté. Alkotásainak legjavá, éppen az, ami költészetében hallhatatlan, itt él velünk, tanít, lelkesít, elragad

és esztetikai gyönyörűséget ad. — A „Szép Ilonka“ ma is egyike a legszebb magyar elbeszélő költeményeknek, a „Szózat“ ma is áhitatos imádsága a magyarnak. A vén cigány, Gondolatok a könyvtárban, Merengőhöz stb. költeményei, a „Csongor és Tünde“ szindarabja mind egytől-egyig kedves és nagy-rabecsült ismerősei a magyar közönségnek.

Hálásnak és elismerőnek kell tehát a társadalomnak is lenni nagy poétája iránt, hozzá való viszonyából neki is le kell vonni a megfelelő következményeket, melyek ez idő szerint abban állnak, hogy lelkesedéssel és áldozatkésszeggel pártul fogja azt az eszmét, melyet a polgári iskola érdemes tanteszülete és lelkes tanuló serege fölkarolt.

A polgári iskola ünnepe után következnie kell tehát a társas egyletek és a nagy-közönség mozgalmának s addig megnyugodni nem szabad, míg Vörösmarty szigetvári látogatásának emlékét díszes emléktábla nem őrzi, melyből megérthesse a honfi, aki fellép düledék várára Szigetnek, hogy sirva nem szabad szót ejteni sajnós eleste felől, mert itt megőrzi a mult minden emlékét, érte lelkesednek, belőle tanulnak és annak szellemében élnek.

A polgári kaszinó közgyűlése.

A szigetvári polg. kaszinó f. hó 12-én tartotta évi rendes közgyűlését. Elnök üdvözölte a megjelenteket és felolvastatta a kaszinó zárszámadásait, melyekből kitűnik, hogy a kaszinónak már készpénzvagyonra is van. A közgyűlés ezt örömmel vette tudomásul és a felmentvényt megadta. Az elnöki jelentéshez dr. Perczel Győző szolt, ki helytelenítette a választmány azon eljárását, hogy az 1903. évről fennálló tagdíjhátralékokat per utján szedte be. E tárgyhoz többek hozzászólása után elnök elrendelése a szavazást, melyszert a közgyűlés, a választmány ezen tényszerűségét rosszulja és sajnálatát fejezi ki, hogy e miatt néhány tag kilépett. Ismét Perczel Győző dr. jelentkezett szólásra. Felszólalásában abbéli nézetének adott kifejezést, hogy ilyen kisebb városban nincs szükség két társadalmi egyesületre, ezért a „Polgári kaszinó“ és „Olvasó egyesület“ fuzionálását óhajtáná. Cél-

volt. Ekkor jött ki a szobából Pista. Borzas fejét beledugta a vizes kádba a felső testét kegyetlenül dörgölni kezdte szappannal. Mikor, elvégezte a szappanozást, csak felett Marja kérdéseire:

— Azt hiszem, hogy este még kint voltam, mikor te már kész voltál a sikálással. Pista tudja, hogy ez nem igaz. De meg akarta nyugtatni a jó asszonyt. Marja pedig nem is gondolt többet a lányomokra.

Ugy körülbelül két óra múlva Jankó hazabandukolt, letette a csákányát. Marja elébe tette a kávéját, meg mosdó vizet készített neki. Keveset beszélt, de máskor se volt nagyon beszédes. Társának „Jó napot“ kívánt. Azután kivette zsebéből a pénzt. Tényleg fizetésnél volt.

Megmosdott. Felöltötte az ünneplő ruháját. A kék bársony mellényre óvatosan ráerősítette a ménkü nagy ezüst lánczot, amelylyel akár embert lehetett volna kötni. A nagy emlékérmek és az üres medallionok egymáshoz verődtek. Jankó a koresma felé tartott. Pista csatlakozott hozzá, Pistának bizony nem volt olyan szép ruhája, sokkal könnyelműbb volt, mintsem, hogy ruhára rakjon pénzt félre. Borra meg menyecskére

költötte el a legpajzánabb könnyelműséggel a pénzét.

Délbe jöttek csak haza ebédhez. Pista már tulságosan jókedvű volt. A rossz bornak jóhatása volt rá. Este azonban nem mentek a telepi koresmába. Ott nem mérnek a fizetés napján pálinkát mondá Jankó. Megtiltotta az igazgatóság. Elmentek hát a legközelebbi faluba. Csak késő éjszaka erősen boros fővel kerültek haza.

Pista ruhástól az ágyra vetette magát. Jankó meg Marja a másik ágyba feküdtek. Pista kezdetben sóhajtozott, azután elkezdett hortyogni, hogy reszkedtek belé a falak. Reggel alig birták felkelteni. Pedig Jankóval ott kellett lenni 6 órakor a vizitnél. A pálinka gőze még a fejében volt s támoigó léptekkel haladt Jankó mellett. Hamar elérkeztek a cöljukhoz: ahhoz a nagy lyukhoz, mely annyi embert fogad be naponként. S bizony sokat meg is tart közülük. Néha lassan, máskor hirtelen ragadja el az anyaföld áldozatait.

A bányász lámpát elől látva, zsebukba dinamitot, gyújtókanócot meg kötőfonalat téve ereszkedtek le a tárnába. A bányamester kijelölte nekik a fekete lyukat a

hol dolgozniok kellett. A villamosan világitott előtornáczból kiléptek a sötét tátongó üregbe. Ott kettesével elkezdtek dolgozni. Pistának a kezéből hamarosan kihullt a csákány. Elaludt ott a nedves földön. A feje egy széntömegen pihent.

Jankó odanézett. Társa mélyen aludt. Az ő feleségének oldala mellett se aludhatott volna nyugodtabban. Szemében föl-villant a gyűlöletet tüze. A homályos, vöröses megvilágításban a tótnak vérrel aláfutott szeme még borzasztóbb volt. Letérdelt újra a munkához. Óriási széntöméget kellett kiemelnie. Elővette hosszú furóját s furt, furt szorgalmasan jó mélyre. A lyukba dinamitot tett, a gyújtókanócot ráerősítette a töltényre. A másik oldalához meg odakötötte a 40 méter hosszú kötő kanócot.

Még egy pillantást vetett Pistára. Veszedelemes kedve lett volna neki a csákányával odasujtani. Tudja az ördög! Ilyen ütés mégis csak különb örömet okozna. Már fel-emelte a gyilkos fegyvert. Szeme pokoli tűzben égett. De keze reszkedett, hátha nem találja el Pistát! Hátha felébred? Nem szabad neki többé fölébrednie, s így biztosabb. Határozott lépésekkel tántorgott az üreg-

ja e két egyesületnek egy, egyesületi tag is az alapszabály szerint minden tisztességes egyén lehet. Annál furesább az az állapot és a 20. században el nem fogadható körülmény, mely az olvasó együletben uralkodik, hogy zsidót tagul fel nem vesznek. Hő óhaja ezen változtatni és mindent el fog követni ennek érdekében. Kéri ezért a polgári kaszinó zsidó vallású tagjait, hogy tömegesen jelentsék nála az együletbe való belépési szándékukat, ő ajánlani fogja őket. Ha a választmány visszautasítaná őket, a közgyűléshez felebbez, ha itt is vissza lesznek utasítva, úgy a miniszterium beavatkozását fogja kérni, mert ha egy egyület alapszabályának meg nem felel, úgy az feloszlatandó. *Berkes Móricz dr.* reflektált a felszólalásra. Szerinte a kaszinó oly rendezett viszonyok között van, fennállása oly biztos alapokon nyugszik, hogy azt megszüntetni helytelen és káros volna. Méltányolja azonban *Perczel dr.* intenczióit e fura állapot megszüntetése tekintetében, de a kezdő lépést, mint erősebb félnek, az olvasó együletnek kellene megtenni. *Perczel dr.* erre kijelenti, hogy az egyület csak anyagilag és mennyiségileg erősebb a kaszinónál, minőség tekintetében azonban sokkal gyengébb és így a kezdő lépést, mint erősebb fél, mégis a kaszinónak kell megtenni. *Bali Sándor* ajánlja ez ügyet a választmány elé vinni, ez higgadt és nyugodt tárgyalásokat igényel és csak azután lehet a kivételhez fogni. Elnök a vitát e tárgyban, miután ez ügy napirenden nem volt, bezárja. Következett a tisztujítás. Elnök *Hegyessy János* lett. Igazgató *Berkes Móricz dr.* Szavazás utján megválasztottak pénztárnoknak *Ferencz Dávid*, könyvtárosnak *Bali Sándor*, ügyésznek *Ujházi Hugó dr.*, jegyzőnek *Grünhuth Rezső*. Választmányi tagok: *Farkas Gyula*, *Freiszberger Gyula*, *Fischman Adolf*, *dr. Vajda Ignác*, *Raksányi Árpád dr.*, *Gyárfás Leó dr.*, *Fuchs Zsigmond*, *Vargha Sándor*, *Deutsch Aladár*, *Oestereicher Adolf*, *Perczel Győző dr.*, *Kriszt Béla dr.* — *Zsigmond Ferencz dr.* indítványozta még, hogy az ujonnan megválasztott vá-

lasztmány a „Borszem Jankó” című élezzlapot „Memento” című Kossuth gyalázó cikke miatt tiltsa ki a kaszinóból. Elfogadtatott és ezzel az ülés véget ért.

H I R E K.

— **Személyi hir.** *Olay Lajos* kerületünk orsz. gyűlési képviselője tegnap este városunkba érkezett.

— **A Balatoni Múzeum Egyesület** február 26-án d. e. 11 órakor Keszthelyen, a városháza nagytermében rendkívüli közgyűlést tart, melyre az egyesület tisztelt tagjait ezuton hívják meg. A rendkívüli közgyűlés egyedüli tárgya: az alapszabályok módosítása.

— **A tüdőbetegekért.** Lapunk szives készsággel támogatta a *József főherceg Szanatorium Egyesület sorsjátékát*, mert tudjuk, hogy annak minden fillérje a nép szanatoriumi alapot gyarapítja. A közönség meleg rokonszenvével karolta föl az ügyet, az egyesület viszont igyekezett értékes 42 ezer koronáig terjedő nyereményeket kisorsolni. A huzást most szombaton február 25-én feltétlenül megtartják s így abban is különbözik más sorsjátékoktól, hogy a huzást nem halasztja el, különbözik más jótékony célú sorsjátékokról abban is, hogy minden sorsjegy vásárló az egyesületől huzás után teljes nyeremény jegyzéket kap. Mivel már csak néhány nap van hátra, készsággel és hazafias szível hívjuk olvasóinkat arra, hogy az egy koronás sorsjegyekért irjanak azonnal az egyesületnek *Budapestre Kiglyó-tér 1 szám (Királybér palota)* a honnét a szükséges számú sorsjegyeket elfogják küldeni. A huzást politikai biztos és az egyesület elnöksége jelenlétében szombaton ejtik meg; így még a 25-éig váltott és kifizetett sorsjegyek résztvesznek a sorsolásban. Az értékes nyeremények az egyesült hivatalos helyiségében ki vannak állítva és állandóan nagy közönség gyönyörködik bennük.

— **Elítélt késelő tolvaj.** A kaposvári kir. törvényszék, mint esküdtbíróság e hó 10-én tárgyalta rablás büntetével vádolt

Babai József cigány bűnügyét, ki még az ősszel a dencsházai uton (mint meg is írtuk) *Horváth József* ujságkihordót megszurkálta és pénzét ellopta. Az esküdtzék súlyos testi sértés és lopás vétségében mondtotta ki bűnösnek s ezért a kir. törvényszék *Babai Józsefet* 7 hónapi börtön büntetéssel sújtotta.

— **A tisztelt gazdaközönséghez!** Mint tudomásunkra jutott *Mauthner Ödön* cs. és kir. udvari magnagykereskedése Budapesten arról értesíti a gazdaközönséget, hogy a lanya irányzat következtében, a lóhermagnak (stíriai lóherének) f. é. január 1-én megjelent fő árjegyzékében rovatolt árát hatályon kívül helyezte. Az árak jelenleg a következők: 4-számú prima primissima 95,— korona, 4-számú legelsőrendű 93 korona, 4-b számú elsőrendű 92 korona, 50 kilonként. Ezen három minőség tisztaság és csiraképesség tekintetében a létező legkitünőbb. Általános ismeretes, hogy a *Mauthner* cég olasz vagy amerikai lóhermagot nem forgalmaz és hogy az általa szállított lóhermagnak arankamentességét a m. kir. vetőmagvizsgáló állomás hivatalos ölmzára igazolja. Ezen áreszállítás nagy elismerést kelt a gazdaközönség körében, mert újból bizonyult, hogy *Mauthner* a gazdak érdekét szem előtt tartja.

— **Meghívó.** A somogyvármegyei uradalmi gazdatisztek 1905. február 25-én Kaposvárott a „Korona” szálloda termeiben Somogy megyei Gazdatiszti Táncostélyt rendeznek. Kezdeté este 9 órakor. A meghívó kívánatra előmutatandó. Személyjegy 4 kor., családjegy 8 kor. Felülfizetések köszönettel fogadtnak és hirlapilag nyugtáztatnak. A tiszta jövedelem a létesítendő „Somogy megyei gazdakör” alap-járára fordítatik.

— **A Délsomogyi takarékpénztár részvénytársaság** ma délelőtt tartotta rendes évi közgyűlését *Olay Lajos* orsz. gyűlési képviselő elnöklété alatt.

— **A szigetvári áll. polg. isk. igazgató-sága** mihez tartás végett értesíti a szülőket a következőkről: A m. vallás és közoktatásügyi miniszter ur az 1903. évi 213. 381. sz. alatt a tornázási eszközökről így rendelkezik: „A tulajdonképeni tornaterembe a tanulók csak az öltöző-szobán át juthatnak, a hol a poros lábbelijüket megelőzőleg fölcserélték a tornaczipővel. Nagy gonddal kell rá ügyelni, hogy ezeket a cipőket a tanulók csak a torna órában használják. A tanulók lehetőleg tornáinggel és övvel is el legyenek látva, ha a torna esarnokban vannak.

— **Rabló elfogás.** Már több esetben adtunk hírt lapunkban Szárazgáti Béla (valódi nevén *Csizmadia István*) fegyveres rabló és tolvaj garázdalkodásairól, kinek ezideig még mindig sikerült a nyomozó csendőrök kezei közül kisiklani. Azonban mint jelentik, a körözött veszedelmes tolvajt, mulatozás közben a héten még is csak sikerült a dombóvári csendőrségnek elfogni.

— **Bécsi pénz a szigetvári szegényeknek.** Hivatalos pecsétes irás érkezett az osztrák fővárosból előljárásgunkhoz, melyben értesítik a várost, hogy valaha nálunk nevelkedett és a múlt évben Bécsben elhalt, szigetvári illetőségű *Kohn Sándor* végrendeletileg 500 koronát hagyott valláskülömbőség nélkül a szigeti szegényeknek. Nemes cselekedet.

ből, akikkel találkozott, a tüzmester után kérdezősködött.

Utba igazították. Jankó előadta, a tüzmesternek, hogy a társa, Pista nem boldogul a neki kiosztott lövészerrel. A patronok ugylátszik nedvesek. A tüzmester ujjakat adott neki. Jankó azzal eltávozott a munka ürege felé. Csakhamar feldult rémült arczzal tért vissza. A társa ki lőtt egy lövedékekkel, anélkül, hogy előbb elmenekült volna. Ott fekszik, a hol Jankó dolgozva meg a dinamitot szidva elhagyta, mint élettelen, szétszagotott hústömeg. Így mesélte Jankó ügyesen tetetett borzalommal.

A tüzmester elősietett. Segíteni már nem segíthetett.

Természetesnek találták Jankó nyugtalanságát, félelmét. Főleresztették a napvilágra. Jankó hazasietett. Feleségének nyugodtan mesélte, hogy Pistát szerencsétlenség érte. Most halott. Az asszony elsápadt. Félénken oldalról megnézte az urát. Eszébe jutott a tegnapi lábnyomok. Mindent megértett. . . .

Másnap Jankó elment az irodába. Elmondta, hogy babonás. A bányászok mind babonások. Mellette szerencsétlenül járt a

társa. Nem mer többé lemenni a bányába. Fölmondott. Marja megijedt. Mikor meghalotta a felmondást, tehát el akar vele költözni. Itt nem merte bántani. Ha még olyan ügyesen rendezi is a dolgot, két haláleset mégis föltűnt volna. Jankó pedig hánytorgatta fejében a felesége halálos ítéletét. Az asszony pedig megtette az előkészületeket az utazásra.

A következő hónap második napján Jankó elment az irodába. Leszámolt. Megkapta a pénzt. Még ugyanazon a napon össze kellett szedni a ezókmókját és el kell költözködni.

Jankó az irodából haza sietett. Ott fekiúdt holmija összekötözve. De Marja nem volt sehol. Eltűnt. Jankó fogait csikorgatta. Tájékozott a dühtől. Hol keresse a feleségét. A felesége tudott mindent. Hol keresse most az asszonyt? Hogyan kényszerítse, hogy vele jöjjön. Aztán ha kényszeríti, nem fog-e az az asszony mindent elárulni.

Vállára kapta batyuját s elment egy messze fekvő bányatelepre — egyedül.

Marja pedig elment egy nem rég odaérkezett bányászhoz, a ki a feleségét valahol elfelejtette.

F. V.

— **A darabontruhák mint színházi kosztümök.** A „Nap“ a következő érdekes hírt közli: A kormány nagy zavarban volt, mi történjék a negyven darabont-egyenruhával, amelyet a szerencsétlen ex-esendőrök, ah, csak egyszer, csak egyetlen egyszer viselhetek. A darabontokat a héten bocsátotta el végleg Kiszely Géza gazdasági főnök. — az egyenruhákról pedig szintén gondoskodás történt. A képviselőházi altisztek (így hívják hivatalosan a darabontokat) egyenruhái az államilag segélyezett színházak budgetjébe kerülnek, amely a belügyminiszteriumhoz tartozik, az egyenruháikat pedig az *Operaház* és *Nemzeti Színház* ruhatára között fogják felosztani. És így hivatásuknál maradnak az egyenruhák, mint kosztümök. Komédiánál.

— **Tizkoronás bankók.** A tizkoronás bankókból most kétféle lesz, — régiak és újak. De bucsuzzunk el a lile, kis tizkoronás régi bankjegyekről, melyeknek forgalomba hozatalát 1904. január 2-án rendelték el. Az új tizkoronás bankjegyeket már csak azért is nagyobb tisztelettel fogadhatjuk, mert másfél centiméterrel szélesebbek lesznek, ellenben ugyanolyan magasak. Tehát az értékes kis lila papiros tizenhárom és fél centiméter széles és nyolc centiméter magas lesz. A violaszín papír marad a régi, csak maga a „jegykép“ (így hívják hivatalosan) változik. A régi tizkoronás írása mind ibolyaszínű, az újé ellenben fehér lesz sötét alapon. A tarka alapnyomás dombormű módjára vésett mező, melynek közepén nagy tizes látható s ott tisztán vörösszínű. Az új pénz tehát szép tarka lesz s alakjában, színében, rajzában különbözni fog a régitől, de felírása mindenben a régi lesz. Csak éppen az aláírások változnak. A régi tizkoronás hivatalosan alig négy évet élt. Mert 1900 március 31-én határozták el törvényesen világra való hozatalát s 1904. január 2-án már kivégezték, bár egy ideig még körünkben fog létezni. Ugyanis a régi pénz bevonását az osztrák magyar bank és minden fiója 1905. február hónap 25-ik napján kezdi meg s amennyi régil bevon, ugyanannyit bocsát ki. Szóval gondosan ügyel, hogy ne fizessen rá. Ezenben nekünk kétfajta tizkoronásaink, lesznek, illetve nem lesznek. Miután a bank türelme se örökké való s ezért *mindenki jól jegyezze meg, hogy 1907 február 28-ikán tul fizetni többé a régi tizkoronással nem lehet* s azokat 1913 február hónap 28-áig az Osztrák-Magyar Bank csak átváltás végett fogadja el. Azután a leggyönyörűbb példány sem ér egy fityingt sem.

T a n ü g y.

A tanulók megmentése a rossz erkölctől.

Hogy az iskola környékét milyen néplakja, gazdag-e vagy szegény, azt az iskolába lépéskor, rögtön észre lehet venni a külsőségből. Ha pedig vizsgálat alá vesszük a gyermek lelki világát, majdnem matematikai pontossággal lehet meghatározni a szülők műveltségét és erkölcsi minőségét. És ez természetesen is, amennyiben a gyermek ebben a vonatkozásban nem egyéb, mint hajtása a fának, a családtörzsnek. Már pedig minden organum csak magáról egyműket képes produkálni.

Amint áll ez az elmélet a materialis világra, úgy áll a morális életre is.

A szegénységgel gyakran együtt jár az erkölcsi romlottság, vagy, hogy enyhébben fejezzem ki magam, az erkölcsi szabadelvűség is. Szigetvárott pedig sok a vagyontalan és nagy a szegénység.

Ha tehát sok a szegény, úgy morál tekintetében nem nagyon tüdőklő. Megtörtént, hogy a gyermekek szembe álltak taitójukkal. A tanító intelmeit még a jelenben is semmibe sem veszik. Különösen az ismétlő- és az ipariskolában. Papiros piritó erkölcstelen dolgokat művelnek oly szemérmetlenül, hogy az ember szinte hátradől tőlük.

Az ilyen gyermekekkel azután a gyengéd bánásmód mellett megpróbálhatunk mindent: munkánk eredménytelen lesz, mert a fenytő-eszközök olyan gyengék, hogy az ilyen mákvirágok a tanító szemébe vigyorognak, a szemébe nevetnek.

Szomorú a dologban pedig az, hogy ezek az erkölcs bomlasztó elemek a tankötelezettség korlátai miatt az iskolából ki nem tilthatók.

Az ilyen nebulókkal szemben legfeljebb azzal a retorzióval élhetnénk, hogy elküldենk őket a javító intézetbe. De azt a törvény csak akkor ákezeptálja, ha abba a szülő vagy gyám beleegyezik. Ellenkező esetben akarva nemakarva meg kell tűrnünk.

Hogy az ilyen rossz erkölcsű, és magaviseletű gyermek mily mértékben képes az iskola levegőjét inficiálni, nem kell hozzá igen finom paedagogiai érzék, sem valami nagy tapasztalat, sem pedig mélyen járó ítélőképeség annak kitalálására.

Sokszor előfordul az az eset, hogy az iskola év elején egy-két kivételével az egész osztály jómagaviseletű. Az év közepén már annyira rothadásba mennek át még az eleinte üde és egészséges elemek is, hogy úgy néznek ki, mint a félig rothadt almák. A rossz magaviseletű gyermek rontja meg annyira az iskolába még romlatlan társait.

Honnan erednek ezen káros jelenségek? A gyermekekre még az utca erkölcselensége is leskelődik. Utan-utfélen halljuk a szegényebb osztály szájából a trágárnál trágárabb beszédeket. Környezetükben nem válogatják meg a szavakat, amelyeknek hallatára vér szökik az ember arcába. Rosszat lát, hall és viszi az iskolába, ahol csakhamar észre lehet venni, hogy annak levegője miazmákkal van tele. A szülők nem nagy gondot fordítanak gyermekeik nevelésére. (A kinek nem szüre, ne vessse magára.)

Hasztalan a tanítóknak minden komoly fáradozása, amit épít, romba dönti a durva bánásmódhoz szokott környezet. Hogy ez továbbra ne történhessenek, a gyermek érdekében nagyon szükséges a szülők részéről a szeretetteljes bánásmód és a helyes nevelés. Ezeket a tüneteket nem szabad egykedvűen elnézni. A hatóságok is sokat tehetnének, ha az ilyen szemenszedett trágárszavakkal pimaszkodó kamasz subanezektől megtisztítanák az utcákat.

Akkor az iskola is megtisztul az ilyen gyöngéd bánásmódhoz nem szokott, a szeretetteljes érzelem melegét vajmi ritkán élvező fekélyektől.

Kérem azokat akiket illet, ne hagyják elhangzani szavaimat a pusztába, hanem gondolkozzanak rajta és vegyék gondjaikba gyermekeiket, hogy városunknak jól nevelt polgárai legyenek.

... ó ... n.

Szerkesztői üzenetek.

Sch. F. joghallgató Pécs. Levelét nem hoztuk nyilvánosságra, mert csak ártanánk vele az ügynek, melynek mielőbbi diadalát mi is hön óhajtjuk. Pár megjegyzést azonban teszünk, hogy álláspontja tartóhatatlanságáról meggyőzzük.

Emlékezünk, hogy Ön és társai lapda-versenyt rendeztek Vörösmarty szigetvári látogatását megörökítő emléktábla költségeire s leveléből látjuk, hogy ez emléktábla létrejövését óhajtják is. De ha úgy áll a dolog — leveléből pedig ez tűnik ki — akkor önöknek lelkesedéssel kellene üdvözölni minden ezen célt szolgáló mozgalmat és semmi tiltakozással s jogfentartással nem szabadna élniök. E helyett azt írja, hogy önök a versenyükön begyűlt összeget oly kikötéssel tették le, hogy azt másra senki át nem ruháhatja s hogy azt nagyobbítani csak önöknek áll jogukban. Nos hát ez a felfogás helytelen. Amennyiben ilyen kikötést tettek az csak anyiban állhat meg, hogy az önök által gyűjtött pénz más célra — mint az emléktábla költségeire — fordítani nem szabad. Egyébb korlátozást önök nem tehettek, különösen azt nem, hogy az önök által letett alapot más nem növelheti s így az emléktáblát csak önök hozhatják létre.

Ilyen jogot csak az követelhet magának, aki minden költséget fedez és saját erejéből hoz létre valamit. Mivel pedig a meglévő alapot önök a közönség állásából gyűjtötték össze, a közönség pedig azon állal adakozott, hogy az emléktábla meglégyen, hát önök semmiféle korlátozást nem tehettek. Ilyesműhez joguk nem volt.

Nem is értjük, hogy mért tettek volna korlátozásokat oly értelemben mint írta, hiszen avval csak elodáztak volna a cél megvalósítását. Lehet, hogy önök szétszóródnak az országban s ide utóbbiáuk senki sem kerül közülük s így nem is szolgálhatják azt a célt, a mit elérni óhajtanak. Nem — kedves fiatal barátunk — ez az eszme, ez a cél hazafias, közérdekű, annak megvalósításán munkálni mindnyájunknak nem csak joga — hanem kötelessége, azt önök a maguk számára ki nem sajátíthatják, erre önöket senki föl nem jogosította, meg nem bíztá s ilyest maguktól senki sem vár.

Hagyjanak föl tehát a féltékeny, irigy önzéssel s engedjék meg másoknak is, hogy szívük és erejük szerint lelkesedhessenek a történelmi múltért, a szép és nemes eszmékért, buzgólkodhassanak, közérdekű dolgokban, áldozhassanak a közért és szerethessék a hazát, mert hiszen ezekhez nem csak önöknek van jussuk, hanem mindenkinek.

Ne bántsa hát önöket, hogy nem a kizárólagos diesőségük lesz, ha létesül a Vörösmarty emléktábla, mert nem az a fő, hogy ki hozza létre, hanem hogy meglégyen. Szíveleje meg egyébként Madách következő szavait:

Lemondani a küzdés helyéről
Társak hijában épp oly kicsinyes,
Mint társát be nem fogadni
Irgyelve tőle a pályabért.

H. G. Az nem vers. Nem is gondoljuk, hogy e században írhatna egy közöletöt.

L. A. 1. Nem valószínű. 2. Tessék a postán utánanézni. 3. Figyelemmel fogjuk kísérni.

D. E. Panaszával forduljon valamelyik ügyvédhez, ki majd tanácsot ad.

Nem közölhetők: Gondolatok. Ármány, és Laczika, című dolgozatok.

Többeknek. Jövő számunkban válaszolunk.

Kiadja a szerkesztőség.

Gabona-piacz.

Fuchs A. Fia gabona keresk. jelentése szerint Árak a legújabb jelzés szerint 100 kgr. ként értetődnek,

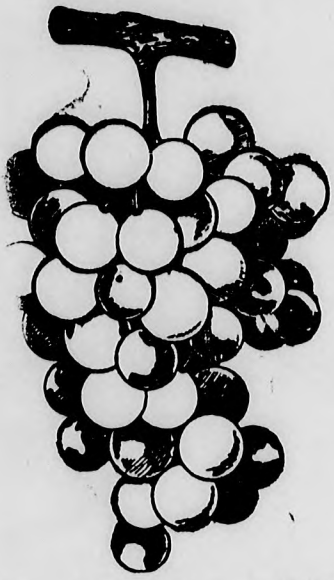
Szigetvár, 1905. február 17-én.

Buza	uj	—	K. 18	80	19	—
Rozs	„	—	„	15	15	60
Árpa	„	—	„	13	—	14
Zab	„	—	„	13	—	13 20
Tengeri	„	—	„	14	40	14 60
Bükköny	„	—	„	14	—	15
Bab	„	—	„	20	—	—

Egészen ingyen!
Zománczozó edényt nem kapunk sehol, de 6 fő-
 zőlabost és 6 főzőfazékot k... a nagyságban 12 darabot
 1 ft. 75 kr. 60 szállyal ingyen csomagolás utánvétel
 mellett. A többi tárgy feltűnő olcsó árban.
 Árjegyzéket ingyen küldök.
KOHN gyári raktára Budapest, VI. Csengeri-u. 51.

„Milleniumtelep“ Nagyősz.

Legolcsóbb árak!



Legolcsóbb árak!

Szép és tartós szőlője

csak annak lesz, a ki ingyen kéri Magyarországnak legnagyobb szőlőiskolájának árjegyzékét, a mely szőlőiskola állami segéllyel és állami felügyelet mellett létesült.

Alapított 1867.

Angster József és fia

pécsi, kalocsai, győri és kassai székes-egyházak orgona-építője

Orgona- és harmonium-gyár PÉCSETT.

Két arany, egy ezüst és egy nagy milleniumi éremmel kitüntetve.

Ajánljuk kitűnő hangú és erős szerkezetű crescendo orgonáinkat.

— Különösen a legújabb **légnymatu** (pneumatical) rendszer szerint épült orgonáinkat, rendkívül könnyű játékmód és regisztrálás mellett még azon nagy előnnyel is bírnak, hogy a templom **nedvessége** nincs befolyással rájuk.

Legjobban bizonyítja műveink jóságát hogy üzletünkben 400-nál több **új orgona** mű került ki.

Raktáron kitűnő hangú **harmoniumok minden nagyságban** 155 koronától 1000 kor-ig

Mindennemű **javításokat, hangolásokot és átépítéseket** olcsón elvállalunk.

Árjegyzéket kívánatra ingyen küldünk.

Tavaszi Ujdonságok!

Óriási választék a legújabb ruhakelmék, selymek és diszekben.

Minden háztartásban nélkülözhetlen!

Magnás vászon és Angol fonál

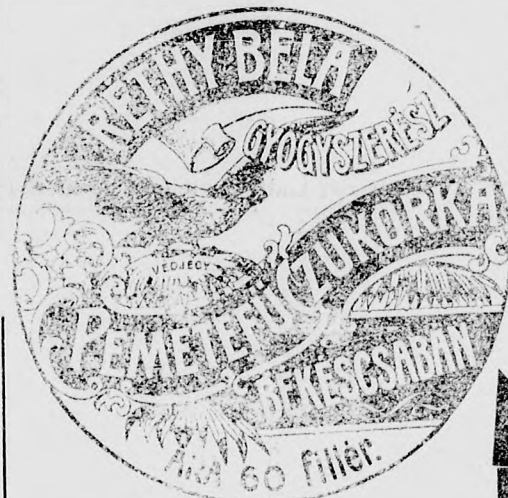
kizárólagos eladási jog.

Deutsch Dávid fia

divatruházában

SZIGETVÁROTT

(Takarékpénztár épületben.)



Köhögés, rekedtség, és hurut ellen

nincs jobb a

RETHY-féle

pemetefü cukorkánál!

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan **RETHY-félét** kérjük, mivel

sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak **RETHY-félét** fogadjunk el!



Szőlővessző eladási hirdetés.

Mélt. báró Biedermann Rezső ur szentegáli uradalmához tartozó szentmártoni gazdaságában következő amerikai szőlő vesszők és ojtványok kaphatók:

Rip. portalis alanyra ojtott Olasz rizling sima zöldajtvány:

I. rendű válogatott igen erős ezrenként 100 K.
 II. „ valamivel vékonyabb 50 „

Rupr. metallica alanyra ojtott Olasz rizling sima zöldajtás:

I. rendű válogatott igen erős ezrenként 100 K.
 II. „ valamivel vékonyabb 50 „

Rip. portalis gyökeres vessző:

I. rendű 40 K.
 II. „ 20 „

Rupr. metallica gyökeres vessző:

I. rendű 40 K.
 II. „ 20 „

Rupr. monticola gyökeres vessző:

I. rendű 40 K.
 II. „ 20 „

Rip. portalis sima vessző I félmillió:

I. osztályú válogatva ojtásra alkalmas 20 K.
 II. „ 10 „

A vesszők minden betegségtől mentesek. Faj tisztaságokért felelősséget vállal az uradalom.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Valkó József

uradalmi kasznár

Posta, vasút és távírda állomás
 Almamellék.

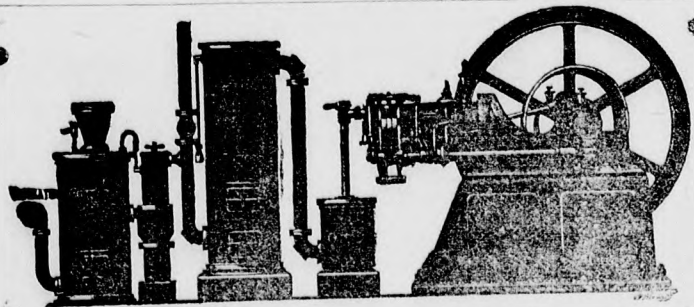
Eladó.

2 darab hidegrévű, fedestetési engedéllyel ellátott **ménló** egyik 118

cm. a másik pedig 180 cm. magas, mindkettő pej jegytelenek. 4 évesek.

Levélbeli megkeresésre válaszol a tulajdonos.

Czím a kiadóhivatalban.



Eredeti OSERS és BAUER motorok

BUDAPEST, VI., Podmaniczky-uteza 18.

Motorgyár és vasöntőde: Bécs.

Benzin- és petroleum-motorok és locomoblok, szivó-gáz-motortelepek 2-3 fill. üzemköltséggel. — Kedvező fizetési feltételek. — Elsőrangú gyártmány. — Költségvetés és árjegyzék ingyen.

MEGHIVÓ.

A „Szigetvári Segély-Egylet Szövetkezet“

t. cz. tagtársai

az 1905. évi márczius hó 5-én d. e. 10 órakor

a „Korona vendéglő“ nagytermében tartandó

XXXIII. évi RENDES KÖZGYŰLÉSÉRE

tisztelettel meghívottnak.

Közgyűlés tárgyát képezi:

1. Jegyzőkönyvi hitelesítők választása.
2. Igazgatóság jelentése
3. Felügyelő bizottság jelentése.
4. A mérleg 12 tétele alatti összeg feletti határozata.
5. 4 igazgatósági és 4 felügyelő bizottsági tag választása.
6. Az 1900. évi társulat felszámolása.
7. Az 1905. évi társulat alakulása.
8. Házzvétel ügye.

Szigetvár, 1905. február hó 17.



Az igazgatóság.

Uri és női divat üzlet!

Ajánlja dusan felszerelt raktárát u. m. Rumburgi Creász és Irhoni vásznait, Schiffon, Creton és pamut vásznak; Damaszt készletek fehér és színekben, asztalterítők, ágyterítők, függönyök és paplanok.

Női divat szövetek valamint blous és ruha selymek dísz selymek nagy választékban.

Ujdonságok Voile Delain Francia batiszt és mosó keimékben.

 Nap és esernyőkben nagy választék. 

Különös figyelembe ajánlom uri divat cikkeimet

Ingek gallérok és kézelők.

Különlegességek Uri nyakkendők és zsebkendőkben.

Női szabó kellékek nagy raktára.

Olcsó árak és pontos kiszolgálásról előre is biztosítom a t. bevásárló közönséget.

Szives pártfogást kérve maradtam tisztelettel

Rechnitzer Sándor utóda.

Ujdonságok a farsangi idényre!

Ujdonságok a farsangi idényre!